

Κομισιόν: "Ναι" στα μεγάλα υδροηλεκτρικά όταν τηρούνται οι προϋποθέσεις

Απάντηση σε μια σειρά από θέματα που προκύπτουν από το σχεδιασμό 573 υδροηλεκτρικών φραγμάτων, μερικά από τα οποία όμως μεγάλα, σε ποτάμια των Βαλκανίων και που ανέδειξε η ερώτηση του ευρωβουλευτή των Οικολόγων Πράσινων Νίκου Χρυσόγελου, έδωσε ο Επίτροπος Περιβάλλοντος κ. Ροτοčνικ.

Στην ερώτησή του, μεταξύ άλλων, ο ευρωβουλευτής των Οικολόγων Πράσινων θέτει το κατά πόσον τα μεγάλα φράγματα, με βάση την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μη βιώσιμα καθώς καταστρέφουν ανεπανόρθωτα τους φυσικούς πόρους που χρησιμοποιούν και μετατρέπουν τα φυσικά ποτάμια οικοσυστήματα σε σχεδόν τεχνικά έργα.

Ο Επίτροπος Ροτοčνικ απαντά πως το άρθρο 4 παράγραφος 7 της Οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιτραπεί η υποβάθμιση μιας υδάτινης μάζας, π.χ. λόγω της κατασκευής φράγματος, και αφήνει την τήρησή τους στις εθνικές αρχές των χωρών στις οποίες θα κατασκευαστούν τα φράγματα. Επισημαίνει, όμως, ότι πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη και οι σωρευτικές επιπτώσεις των φραγμάτων και ότι η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ για την ανάπτυξη των υποδομών - μεταξύ άλλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων - εξαρτάται από την ορθή εφαρμογή του κοινοτικού περιβαλλοντικού κεκτημένου.

«Υπάρχει πληθώρα επιστημονικών μελετών που αποδεικνύουν τις αρνητικές επιπτώσεις των μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων στην οικολογική κατάσταση των ποτάμιων οικοσυστημάτων όπου αυτά λειτουργούν», δήλωσε ο Νίκος Χρυσόγελος. «Υπό αυτή την έννοια, ενέργεια προερχόμενη από μεγάλα Υ/Η έργα δεν μπορεί να θεωρείται ανανεώσιμη καθώς καταστρέφει τον πόρο που χρησιμοποιεί για την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, η πραγματική πρόκληση για την Ευρώπη σε ό,τι αφορά τα υδροηλεκτρικά φράγματα, είναι η επίτευξη ταυτοχρόνως των στόχων διείσδυσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αλλά και της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτινων σωμάτων ως το 2015, σύμφωνα με τις επιταγές της Οδηγίας 2000/60. Δυστυχώς, ενώ πολλές προηγμένες ευρωπαϊκές χώρες στον τομέα της υδροηλεκτρικής ενέργειας αντιλαμβάνονται αυτή την πρόκληση και επιχειρούν να την εφαρμόσουν σε επίπεδο εθνικής ενεργειακής και περιβαλλοντικής πολιτικής, ο Επίτροπος δεν δείχνει να την αντιλαμβάνεται. Είναι αναγκαία, λοιπόν, η συντονισμένη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ώστε να γίνουν πλήρως αντιληπτοί οι κίνδυνοι από την αλόγιστη και μαζική ανάπτυξη μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων σε ποτάμια οικοσυστήματα με μεγάλη οικολογική αξία. Η διατήρηση του περιβαλλοντικού κεκτημένου ειδικά από χώρες υπό ένταξη προϋποθέτει σαφώς μεγαλύτερη εγρήγορση και πιο

ενεργητική στάση από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής»

(Ακολουθούν η ερώτηση του Ν. Χρυσόγελου και η απάντηση του Επιτρόπου Potočnik)

Ερώτηση με αίτημα γραπτής απάντησης προς την Επιτροπή :

Άρθρο 117 του Κανονισμού Nikos Chrysogelos (Verts/ALE)

Θέμα: Σχέδια κατασκευής μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων απειλούν τα ποτάμια των Βαλκανίων.

Σύμφωνα με δύο πρόσφατες μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οργάνωση EuroNatur και την Αυστριακή Ένωση Προστασίας της Φύσης ECA Watch, τεκμηριώνεται η πολύ μεγάλη οικολογική αξία των ποτάμιων οικοσυστημάτων των Βαλκανίων, ιδιαίτερα αυτών των δυτικών Βαλκανίων και του τριγώνου Βουλγαρίας - Ελλάδας - Τουρκίας. Περίπου το ένα τρίτο αυτών διατηρείται σχεδόν ανέγγιχτο από ανθρώπινες δραστηριότητες. Πρόκειται για περιοχές αυξημένης βιοποικιλότητας (hotspots), ιδιαίτερα όσον αφορά τους υδρόβιους οργανισμούς . Σχέδια για συνολικά 573 υδροηλεκτρικά φράγματα ισχύος άνω του 1 MW, συμπεριλαμβανομένων 73 φραγμάτων ισχύος άνω των 50 MW, έχουν καταγραφεί σε αυτή την περιοχή , ενώ ακόμη και κάποιες από τις σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές δεν θα ξεφύγουν από τις επιπτώσεις, όπως το Εθνικό Πάρκο του Μανρονο στην ΠΓΔΜ ή ο γνωστός ποταμός Σάβα.

Ερωτάται η Επιτροπή:1. Έχει ενημέρωση από τα κράτη μέλη της περιοχής ή από τα υπό ένταξη κράτη για τα σχέδια ανάπτυξης υδροηλεκτρικών φραγμάτων σε ποτάμια συστήματα ;

2. Η παραγόμενη ενέργεια πόσων από αυτά θεωρείται ανανεώσιμη; Ποια κριτήρια έχει η Επιτροπή για να κατατάσσει την παραγόμενη υδροηλεκτρική ενέργεια σε ανανεώσιμη ή μη ;

3. Συμφωνεί πως τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60/ΕΕ, θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τα μεγάλα φράγματα ως μη βιώσιμα καθώς καταστρέφουν ανεπανόρθωτα τους φυσικούς πόρους που χρησιμοποιούν και εντάσσουν φυσικά ποτάμια συστήματα σε βαρέως τροποποιημένα ;

4. Σχεδιάζει κάποια Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για όλη την περιοχή ;

5. Συμφωνεί ότι η ελλιπής προστασία αυτών των περιοχών, όσον αφορά τα κράτη μέλη, παραβιάζει την Οδηγία των Οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ και αντίκειται στις κατευθύνσεις της πρόσφατα υιοθετηθείσας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα έως το 2020 ;

6. Τι μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να στηρίξει τα κράτη μέλη της περιοχής, αλλά και τα υπό ένταξη κράτη, με στόχο την προστασία των ποτάμιων συστημάτων τους από την κατασκευή μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων;

Απάντηση του κ. Ροτοčνίκ εξ ονόματος της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή είναι ενήμερη σχετικά με την απόφαση για την κατασκευή υδροηλεκτρικών σταθμών στις χώρες των δυτικών Βαλκανίων και την Τουρκία. Η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει κατ' επανάληψη την ανάγκη να συμμορφωθούν οι χώρες αυτές πλήρως προς το περιβαλλοντικό κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Η υδροηλεκτρική ενέργεια είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας η οποία δεδομένου ότι βασίζεται στην αξιοποίηση του φυσικού κύκλου του νερού δεν θα εξαντληθεί ποτέ σε αντίθεση με τις μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 2 εδάφιο α) της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από αυτές τις πηγές θεωρείται ως ανανεώσιμη μορφή ενέργειας.

3. Η οδηγία πλαίσιο για το νερό 2000/60/ΕΚ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη της υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων. Το άρθρο 4 παράγραφος 7 της οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιτραπεί η υποβάθμιση μιας υδάτινης μάζας, π.χ. λόγω της κατασκευής φράγματος.

4. Η υποχρέωση εκτέλεσης Στρατηγικής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των αντιστοίχων εθνικών αρχών (όπως ορίζεται στην Οδηγία 2001/42/ΕΚ).

5. Όσον αφορά τις ενδεχόμενες επιπτώσεις σε τόπους του Natura 2000, εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να εξασφαλίσουν ότι η αξιολόγηση και η αδειοδότηση των σχεδιαζόμενων φραγμάτων ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα οικολογικά ενδιαφέροντα . Εν προκειμένω πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη και οι σωρευτικές επιπτώσεις των φραγμάτων.

6. Όλα τα κράτη μέλη έχουν νομική υποχρέωση να εφαρμόζουν το ανωτέρω περιβαλλοντικό κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο μπορεί να επιβάλει η Επιτροπή. Όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες, η Επιτροπή

παρακολουθεί τη διαδικασία εναρμόνισης τους με το κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελεί προϋπόθεση για την προσχώρησή τους. Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ για την ανάπτυξη των υποδομών εξαρτάται από την ορθή εφαρμογή του κοινοτικού περιβαλλοντικού κεκτημένου.